

Bruxelles, 16 mai 2024
(OR. en)

9700/24

**Dosar interinstituțional:
2024/0016(NLE)**

RECH 219
COMPET 529
IND 251
TELECOM 173

NOTĂ

Sursă:	Comitetul Reprezentanților Permanenți (partea I)
Destinatar:	Consiliul
Nr. doc. ant.:	9331/24
Nr. doc. Csie:	5836/1/24 REV 1
Subiect:	Regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1173 în ceea ce privește o inițiativă EuroHPC vizând start-upurile pentru a consolida poziția de lider a Europei în domeniul inteligenței artificiale de încredere - <i>Acord politic</i>

I. INTRODUCERE

1. La 25 ianuarie 2024, Comisia a transmis Parlamentului European și Consiliului propunerea de regulament¹ sus-menționată.
2. Obiectivul prezentului regulament este de a modifica Regulamentul (UE) 2021/1173 privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC) în vederea introducerii unui nou obiectiv al întreprinderii comune, de a sprijini dezvoltarea unui ecosistem de inteligență artificială (IA) extrem de competitiv și inovator în Uniune prin dezvoltarea și exploatarea fabricilor de IA.

¹ 5836/1/24 REV 1

3. Modificarea propusă face parte din noua inițiativă a Uniunii privind IA, anunțată de președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, în discursul său din 2023 privind starea Uniunii, care urmărește să pună capacitatea de supercalcul a Uniunii la dispoziția *start-upurilor* europene inovatoare din domeniul IA pentru a-și antrena modelele.
4. Modificarea propusă reprezintă o continuare a activităților actualei întreprinderi comune EuroHPC. Aceasta extinde domeniul de aplicare al regulamentului existent prin includerea fabricilor de IA, definite ca entități care furnizează o infrastructură de servicii de supercalcul pentru IA care este compusă, printre altele, dintr-un supercalculator optimizat pentru IA, un centru de date asociat și servicii de supercalcul orientate către IA.

II. LUCRĂRILE DIN CADRUL ALTOR INSTITUȚII

5. La 14 februarie 2023, Consiliul a consultat Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European. Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul la 20 martie 2024.

Propunerea a fost transmisă Comisiei pentru industrie, cercetare și energie (ITRE), care a numit-o în calitate de raportoare pe dna Maria da Graça CARVALHO (PPE, PT).

Parlamentul European a votat cu privire la raportul său la 22-25 aprilie 2024, în plen.

III. CONCLUZIE

6. Propunerea de compromis prezentată de președinție reprezintă un pachet echilibrat la modul general, care i-ar putea permite Consiliului să ajungă la un acord politic. La nivel tehnic, toate delegațiile au sprijinit textul președinției.
7. Comitetul Reprezentanților Permanenți a aprobat textul de compromis al președinției la 8 mai 2024 și îl transmite Consiliului în vederea obținerii unui acord politic în cadrul reuniunii Consiliului Competitivitate din 23 mai 2024.

² 8361/24.

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1173 în ceea ce privește o inițiativă EuroHPC vizând *start-upurile* pentru a consolida poziția de lider a Europei în domeniul inteligenței artificiale de încredere

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 187 și articolul 188 primul paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere avizul Parlamentului European³,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European⁴,

hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială,

³ JO C , , p. .

⁴ Avizul..., JO C, p.

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2024/... al Parlamentului European și al Consiliului⁵ de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială („Actul privind inteligența artificială”) urmărește să îmbunătățească funcționarea pieței interne prin stabilirea unui cadru juridic uniform, în special pentru dezvoltarea, comercializarea și utilizarea inteligenței artificiale în conformitate cu valorile Uniunii.
- (2) Începând din 2021, când a fost adoptat Regulamentul (UE) 2021/1173 al Consiliului⁶, domeniul inteligenței artificiale (IA) a înregistrat progrese tehnice enorme și a devenit un domeniu extrem de strategic și de disputat la nivel mondial. Uniunea se află în avangarda eforturilor de sprijinire a cercetării și inovării responsabile în domeniul unei IA de încredere și etice, stabilind în același timp măsuri de precauție și dezvoltând o guvernanta eficientă.
- (3) La 13 septembrie 2023, ca parte a unei abordări cuprinzătoare de sprijinire a cercetării și inovării responsabile în domeniul IA, Comisia a anunțat o nouă inițiativă strategică pentru a pune capacitatea de calcul de înaltă performanță a Uniunii la dispoziția *start-upurilor* europene inovatoare care își desfășoară activitatea în domeniul IA de încredere, pentru ca acestea să își antreneze modelele. Acest lucru completează eforturile de stabilire a unor măsuri de precauție pentru IA prin Regulamentul (UE) 2024/..., de instituire a unor structuri de guvernanta și de sprijinire a inovării prin intermediul Planului coordonat privind inteligența artificială.
- (4) Având în vedere că cea mai puternică capacitate de supercalcul de talie mondială a Uniunii este reprezentată de instalațiile întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță EuroHPC („întreprinderea comună”), aceste instalații ar trebui să fie puse la dispoziție pentru ca inițiativa Uniunii să devină realitate. În consecință, este necesară introducerea unui obiectiv suplimentar față de cele șase obiective existente ale întreprinderii comune, care ar viza contribuția supercalculatoarelor sale la noua inițiativă a Uniunii în domeniul IA.

⁵ Regulamentul (UE) 2024/... al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Actul privind inteligența artificială) și de modificare a anumitor acte legislative ale Uniunii (JO L ...).

⁶ Regulamentul (UE) 2021/1173 al Consiliului din 13 iulie 2021 privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1488 (JO L 256, 19.7.2021, p. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj>).

- (5) Noul obiectiv ar permite întreprinderii comune să desfășoare activități în domeniul achiziționării și operării de supercalculatoare sau de partiții de supercalculatoare optimizate pentru IA, pentru a permite învățarea automată și antrenarea unor modele de IA de uz general. Întreprinderii comune ar trebui să i se permită să creeze un nou mod de acces la resursele sale de calcul pentru ecosistemul *start-upurilor* din domeniul IA și pentru ecosistemul de cercetare și inovare, precum și să dezvolte aplicații de IA specifice care să fie optimizate pentru a funcționa pe supercalculatoarele sale. De asemenea, întreprinderii comune ar trebui să i se permită să numească entități-gazdă EuroHPC existente drept fabrici de inteligență artificială dacă entitatea-gazdă poate demonstra că supercalculatorul său dispune de suficiente resurse de calcul pentru antrenarea modelelor de inteligență artificială de uz general și de mari dimensiuni și a aplicațiilor de inteligență artificială emergente și cu condiția ca entitatea-gazdă să pună în aplicare întreaga gamă de activități suplimentare necesare pentru dezvoltarea și sprijinirea ecosistemului de inteligență artificială. Aceste modificări ar permite întreprinderii comune să ofere putere și servicii de calcul adaptate pentru a stimula antrenarea, dezvoltarea și adoptarea IA pe scară largă în Uniune, ceea ce nu este fezabil în temeiul regulamentului actual. Fabricile de IA vor interacționa între ele, cu inițiativele relevante în domeniul IA ale Uniunii și, după caz, fabricile de IA pot interacționa cu ecosistemele naționale relevante de IA și cu inițiativele naționale în domeniul IA.
- (6) Pentru a alinia data aplicării prezentului regulament la data aplicării dispozițiilor Regulamentului (UE) 2024/... al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială [Actul privind IA], prezentul regulament ar trebui să se aplice fără întârzieri nejustificate.
- (7) Prin urmare, Regulamentul (UE) 2021/1173 ar trebui modificat în consecință,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Regulamentul (UE) 2021/1173 se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

(a) se introduc următoarele puncte 3a și 3b:

„3a. «supercalculator optimizat pentru inteligența artificială» înseamnă un supercalculator conceput în principal pentru antrenarea modelelor de inteligență artificială de uz general și de mari dimensiuni și a unor aplicații emergente de inteligență artificială;

3b. «fabrică de inteligență artificială» înseamnă o entitate centralizată sau distribuită care furnizează o infrastructură de servicii de supercalcul pentru inteligența artificială care este compusă dintr-un supercalculator sau dintr-o partiție de supercalculator optimizat pentru inteligența artificială, un centru de date asociat, un acces dedicat și servicii de supercalcul orientate către inteligența artificială și care atrage și pune în comun talentele pentru a furniza competențele necesare în scopul utilizării supercalculatoarelor pentru inteligența artificială;”;

(b) punctul 9 se înlocuiește cu următorul text:

„9. «supercalculator EuroHPC» înseamnă orice sistem de calcul deținut integral de întreprinderea comună sau deținut în coproprietate cu alte state participante sau cu un consorțiu de parteneri privați, care poate fi un supercalculator clasic (supercalculator cu capacități de vârf, supercalculator de nivel industrial, supercalculator optimizat pentru inteligența artificială sau supercalculator cu capacități medii), un calculator hibrid clasic-cuantic, un calculator cuantic sau un simulator cuantic;”

2. La articolul 3 alineatul (2), se adaugă următoarea literă (h):

„(h) dezvoltarea și exploatarea fabricilor de inteligență artificială în sprijinul dezvoltării în continuare a unui ecosistem de inteligență artificială extrem de competitiv și inovator în Uniune.”

3. La articolul 4 alineatul (1), se adaugă următoarea literă (h):

„(h) pilonul «fabrica de inteligență artificială» pentru o inteligență artificială de încredere și etică, care acoperă activitățile de furnizare a unei infrastructuri de servicii de supercalcul orientate către inteligența artificială, care vizează dezvoltarea în continuare a capacităților și a competențelor și aptitudinilor de cercetare și inovare ale ecosistemului de inteligență artificială; acesta include următoarele activități:

- (i) achiziționarea și exploatarea de supercalculatoare optimizate pentru inteligența artificială, amplasate în același loc ca centre de date sau conectate la centre de date prin intermediul rețelilor de foarte mare viteză;
- (ii) modernizarea supercalculatoarelor EuroHPC existente prin dotarea acestora cu capacități de inteligență artificială;
- (iii) furnizarea accesului și a posibilităților echitabile de acces la supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială sau la supercalculatoarele EuroHPC modernizate care sunt dotate cu capacități de inteligență artificială, inclusiv extinderea utilizării acestora la un număr mare de utilizatori publici și privați, inclusiv la *start-upuri* și la întreprinderile mici și mijlocii;
- (iv) exploatarea unor centre de servicii de supercalcul orientate către inteligența artificială, centralizate sau distribuite, în sprijinul ecosistemului de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale și al ecosistemului de cercetare și inovare care oferă sprijin algoritmic, sprijin pentru dezvoltarea, antrenarea, testarea, evaluarea și validarea în continuare a modelelor și sistemelor de antrenare a inteligenței artificiale, precum și sprijin pentru dezvoltarea aplicațiilor emergente de inteligență artificială la scară largă în domenii strategice precum sănătatea și îngrijirea, schimbările climatice, robotica sau conducerea conectată și automatizată;
- (v) exploatarea unor instalații de programare adaptate supercalculatoarelor, inclusiv pentru paralelizarea aplicațiilor de inteligență artificială în vederea unei utilizări optime a capacităților de supercalcul;
- (vi) exploatarea altor servicii de supercalcul propice inteligenței artificiale;

- (vii) atragerea, punerea în comun și formarea talentelor pentru a dezvolta competențele și aptitudinile acestora în ceea ce privește utilizarea supercalculatoarelor EuroHPC pentru inteligența artificială;
- (viii) interacțiunea cu celelalte fabrici de inteligență artificială, făcând serviciile acestora accesibile în întreaga Europă și cooperând cu centrele de competență și centrele de excelență EuroHPC, precum și cu inițiativele relevante ale Uniunii în domeniul inteligenței artificiale, cum ar fi centrele de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale, ecosistemele de inteligență artificială și de date, instalațiile de testare și experimentare în domeniul inteligenței artificiale, Platforma centrală europeană de inteligență artificială, centrele de inovare digitală orientate către inteligența artificială, comunitățile de cunoaștere și inovare în domeniul inteligenței artificiale din cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie, infrastructurile europene de cercetare relevante și alte inițiative conexe.”

4. La articolul 9 alineatul (5) se adaugă următoarea literă (g):

„(g) pentru supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială, entităților-gazdă li se aplică următoarele criterii de selecție suplimentare:

- (i) proximitatea față de un centru de date existent sau conectarea la acesta prin rețele de foarte mare viteză;
- (ii) viziunea, planurile și capacitatea entității-gazdă de a aborda provocările cu care se confruntă ecosistemul de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale, ecosistemul de cercetare și inovare și comunitatea utilizatorilor de inteligență artificială și oferirea unui serviciu de supercalcul de sprijin, centralizat sau distribuit, care să fie orientat către inteligența artificială;
- (iii) calitatea și relevanța experienței și a know-how-ului disponibile în cadrul echipei avute în vedere, care ar fi responsabilă de mediul de servicii de supercalcul de sprijin orientate către inteligența artificială;

- (iv) planurile de interacțiune și cooperare cu alte fabrici de inteligență artificială, cu centrele de competență EuroHPC, cu centrele de excelență EuroHPC și cu activitățile relevante din domeniul inteligenței artificiale, cum ar fi centrele de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale, ecosistemele de inteligență artificială și de date, instalațiile de testare și experimentare în domeniul inteligenței artificiale, Platforma centrală europeană de inteligență artificială, centrele de inovare digitală orientate către inteligența artificială și alte inițiative conexe;
- (v) capacitățile existente și planurile viitoare ale entității-gazdă de a contribui la dezvoltarea rezervei de talente”

5. La articolul 9, se adaugă următoarele alineate (5a) și (6a):

- (5a) O entitate-gazdă existentă poate solicita să devină o fabrică de inteligență artificială. În urma unei cereri de exprimare a interesului, o entitate-gazdă existentă este selectată de consiliul de conducere printr-un proces echitabil și transparent, bazat, printre altele, pe criteriile de selecție descrise la articolul 9 alineatul (5) litera (g) și cu condiția ca entitatea-gazdă să poată demonstra că supercalculatorul său EuroHPC dispune de suficiente resurse de calcul pentru antrenarea de modele de inteligență artificială de uz general și de mari dimensiuni și de aplicații emergente în domeniul inteligenței artificiale;
- (6a) În ceea ce privește supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială menționate la articolul 12a, entitatea-gazdă creează un ghișeu unic pentru utilizatori, inclusiv *start-upuri*, întreprinderi mici și mijlocii și alți utilizatori cu scopuri științifice, pentru a facilita accesul la serviciile sale de asistență.”

6. la articolul 10 alineatul (2), litera (l) se înlocuiește cu următorul text:

- „(l) condițiile specifice aplicabile în cazul în care entitatea-gazdă exploatează un supercalculator EuroHPC destinat utilizării industriale *sau un supercalculator optimizat pentru inteligența artificială.*”

7. se introduce următorul articol 12a:

„Articolul 12a

Achiziționarea supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială și dreptul de proprietate asupra lor

- (1) Întreprinderea comună achiziționează supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială și este proprietara acestora.
- (2) Contribuția financiară a Uniunii menționată la articolul 5 alineatul (1) acoperă până la 50 % din costurile de achiziționare plus până la 50 % din costurile de exploatare ale supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială. Costurile de exploatare includ costurile serviciilor de supercalcul orientate către inteligența artificială.

Partea rămasă din costul total al deținerii supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială este acoperită de statul participant în care este stabilită entitatea-gazdă sau de statele participante din consorțiul-gazdă, aceasta fiind eventual completată prin contribuțiile menționate la articolul 6.

- (3) La selectarea furnizorului supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială se ține seama de securitatea lanțului de aprovizionare. Selectarea se bazează pe caietul de sarcini, care este axat pe cerere și ține seama de cerințele utilizatorilor și de specificațiile generale ale sistemului furnizate de entitatea-gazdă selectată în candidatura sa depusă în urma cererii de exprimare a interesului.
- (4) Întreprinderea comună poate acționa ca prim utilizator al supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială care integrează tehnologii dezvoltate în principal în Uniune.
- (5) Consiliul de conducere poate decide în programul de lucru, dacă acest lucru este justificat în mod corespunzător din motive de securitate, să condiționeze participarea furnizorilor la achiziționarea supercalculatoarelor optimizate pentru inteligența artificială în conformitate cu articolul 12 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/694 sau să limiteze participarea furnizorilor din motive de securitate ori în cazul acțiunilor direct legate de autonomia strategică a Uniunii, în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din regulamentul menționat.

- (6) Calculatoarele optimizate pentru inteligența artificială sunt amplasate într-o entitate-gazdă a unui supercalculator EuroHPC sau a unui centru de supercalcul situat în Uniune.
- (7) Fără a aduce atingere lichidării întreprinderii comune, astfel cum se menționează la articolul 23 alineatul (4) din statut, la cel puțin cinci ani de la încheierea cu succes a testului de acceptanță privind calculatorul optimizat pentru inteligența artificială instalat într-o entitate-gazdă, dreptul de proprietate asupra calculatorului optimizat pentru inteligența artificială poate fi transferat entității-gazdă respective sau vândut unei alte entități ori calculatorul optimizat pentru inteligența artificială poate fi dezafectat, la decizia consiliului de conducere și în conformitate cu acordul de găzduire. În cazul transferului dreptului de proprietate asupra unui supercalculator optimizat pentru inteligența artificială, entitatea-gazdă rambursează întreprinderii comune valoarea reziduală a supercalculatorului transferat. În cazul în care nu are loc transferul dreptului de proprietate către entitatea-gazdă, ci este luată o decizie de dezafectare, costurile relevante se împart în mod egal între întreprinderea comună și entitatea-gazdă. Întreprinderea comună nu este răspunzătoare pentru costurile ocazionate după transferul dreptului de proprietate asupra unui supercalculator optimizat pentru inteligența artificială sau după vânzarea ori dezafectarea acestuia.”
8. Articolul 15 se modifică după cum urmează:
- (a) alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:
- „(1) Întreprinderea comună poate lansa o cerere de exprimare a interesului pentru modernizarea supercalculatoarelor EuroHPC pe care le deține integral sau în coproprietate, *pentru a ridica nivelul de performanță al supercalculatorului aproape de exascale sau pentru a spori capacitățile în materie de inteligență artificială ale supercalculatorului ori pentru a crește performanța operațională a supercalculatorului în orice alt mod, inclusiv cu acceleratoare cuantice.*”;
- (b) alineatul (2) se elimină;

- (c) alineatul (5) se înlocuiește cu următorul text:

„(5) Procentajul din contribuția financiară a Uniunii la costurile de achiziție legate de modernizare este egal cu procentajul contribuției financiare a Uniunii pentru supercalculatorul EuroHPC inițial, amortizat pe durata de viață rămasă preconizată a supercalculatorului inițial. Procentajul din contribuția financiară a Uniunii la costurile de exploatare suplimentare legate de modernizare este egal cu procentajul contribuției financiare a Uniunii pentru supercalculatorul EuroHPC inițial. Pentru supercalculatoarele petascale achiziționate în perioada aplicării Regulamentului (UE) 2018/1488, contribuția financiară a Uniunii pentru modernizare acoperă până la 35 % din costurile de exploatare suplimentare.”

9. Articolul 16 se modifică după cum urmează:

- (a) se introduce următorul alineat (1a):

„(1a) Supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială și supercalculatoarele EuroHPC modernizate în sensul dotării cu capacități de inteligență artificială sunt utilizate în principal pentru dezvoltarea, testarea, evaluarea și validarea modelelor de antrenare a inteligenței artificiale de uz general și de mari dimensiuni și a aplicațiilor emergente de inteligență artificială, precum și pentru dezvoltarea în continuare a soluțiilor de inteligență artificială în Uniune care necesită calcul de înaltă performanță și executarea unor algoritmi de inteligență artificială la scară largă pentru soluționarea de probleme științifice.”;

(b) se introduce următorul alineat (2a):

„(2a) Consiliul de conducere definește condițiile speciale de acces la supercalculatoarele optimizate pentru inteligența artificială și supercalculatoarele EuroHPC modernizate în sensul dotării cu capacități de inteligență artificială în conformitate cu articolul 17, ținând seama de nevoile specifice ale ecosistemului de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale și ale ecosistemului de cercetare și inovare. Aceasta include acordarea unui acces specific *start-upurilor* și întreprinderilor mici și mijlocii. Numai propunerile de dezvoltare a unor modele, sisteme și aplicații de inteligență artificială de încredere și etice care sunt conforme cu valorile UE sunt eligibile pentru acces.”

10. Articolul 17 alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Cota care îi revine Uniunii din perioada de accesare a fiecărui *supercalculator EuroHPC* cu capacități de vârf, cuantic și optimizat *pentru inteligența artificială* este direct proporțională cu contribuția financiară a Uniunii la costul total al deținerii supercalculatorului EuroHPC menționată la articolul 5 alineatul (1), și, ca atare, nu poate depăși 50 % din perioada totală de accesare a fiecărui supercalculator EuroHPC.”

Articolul 2

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele
